

Travařík *Leucinodes laisalis* (Lepidoptera: Crambidae) nalezen v Plzni

Jan Walter^{1,2} & Vladimír Hula³

¹Západočeské muzeum v Plzni, Zoologické oddělení, Kopeckého sady 2, CZ-301 00 Plzeň; e-mail: jwalter@zcm.cz

²Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Branišovská 1760, CZ-370 05 České Budějovice

³Mendelova univerzita v Brně, Ústav ekologie lesa, Lesnická a dřevařská fakulta, Zemědělská 1, CZ-613 00 Brno; e-mail: vladimir.hula@mendelu.cz

WALTER J. & HULA V. 2025: Travařík *Leucinodes laisalis* (Lepidoptera: Crambidae) nalezen v Plzni. (The crambid moth *Leucinodes laisalis* (Lepidoptera: Crambidae) found in Plzeň (Pilsen, western Bohemia, Czechia)). *Západočeské entomologické listy* 16: 6–8, 19-5-2025.

Abstract. The crambid moth *Leucinodes laisalis* (Walker, 1859) (Lepidoptera: Crambidae) was recorded in Plzeň (Pilsen). The species is native to Africa, however, some records are known from Europe. It develops on Solanaceae plants. This is the first record of *Leucinodes laisalis* in Czechia.

Key words: non-native species, new record, pest, *Leucinodes*, faunistics

ÚVOD

Čeď trawařıkovıtych (Crambidae) je celosvřtově rozřřenř a zahrnuje přibřřně 12000 popsřných druhů. Nřkterř druhy jsou považovřny za hospodřřsky vřznamnř škůdce (řUMPICH et al. 2022). Rod *Leucinodes* Guenře, 1854 zahrnuje druhy s přvodnřm rozřřenřm zejmřna v Africe, Asii a Austrřlii. Hlavnř živnou rostlinou tohoto rodu jsou rostliny z ředeli lilkovıtych (Solanaceae), zejmřna pak *Solanum* spp., *Capsicum* spp. nebo *Withania* spp. V Africe mohou druhy zpřsobovat lokřlnř škody na řrodř, zejmřna pak na lilku břlřm (*Solanum aethiopicum*) nebo l. vejcoplodřm (*S. melongena*) (MALLY et al. 2015). Do Evropy se druhy přřleřřitostnř dostřvřj zejmřna v rřmci dovozu zeleniny. Nřře zveřřjřřujeme informaci o prvnřm zřchytu *Leucinodes laisalis* (Walker, 1859) na řzemř řeska.

Obr./Fig. 1. *Leucinodes laisalis*, Plzeň-Slovany. Foto/Photo: M. Looseovř.

METODIKA

Jedinec *Leucinodes laisalis* (Obr. 1) byl zachycen nřhodnř v přřesenřm nřkupu. Genitřl (Obr. 2) byl macerovřn v horkřm 10% hydroxidů draselnřm po dobu 15 minut a urřen podle MALLY et al. (2015). Fotografie dokladovřho exemplřř (Obr. 2) byla zhotovřna za pouřřitř mikroskopu Olympus SZX16 s kompatibilnřm softwarřm Quickphoto camera 3.2. Rozřřenř druhu je uvedeno v souladu s MALLY et al. (2015). Pole sřřovřho mapovřnř je podle PRUNERA & MřKY (1996). Pouřřitř zkratky: coll. – sbřřka s uložřenřm dokladu, det. – urřil, lgt. – sbřřal, rev. – revıdoval.

MATERIřL

Lepidoptera: Crambidae: Lineodini: *Leucinodes*

Leucinodes laisalis (Walker, 1859) (Obr. 1, 2)
Bohemia occ., Plzeň-Slovany (6246), 49°43'46"N 13°24'23"E, 16.II.2025, 1 ♂, M. Looseovř lgt., J. Walter det. et coll., V. Hula rev.

Dospřlec *L. laisalis* byl nalezen v bytř v mřstsķ řasti Plzeň-Slovany, ulice Brojova. Jedinec byl pravdřpodobnř dovezen spoleřnř s rajřaty, kterř nřlezkynř zakoupila v potravnřm řetřzci Billa nebo Penny v Plzni-Slovanech. Střlř vřskyt tohoto druhu na nřřem řzemř je nepravdřpodobnř, nicmřnř mohou se objevit dalř nřlezky. Prozatřm druh nenř veden jako rizikovř pro Evropskou unii (BRAGARD et al. 2024) a ani ve řpanřlsku, kde se vyskytuje jřř od roku

1958, nebyly pozorovány významné škody na zelenině.

Druh je původně rozšířen v Africe, především na Pobřeží slonoviny, v Ghaně, Keni, Maroku, Nigérii, Senegal, Jižní Africe nebo Tanzánii (MALLY et al. 2015). V Evropě se jedná o nepůvodní druh, který se náhodně převládá s dováženou zeleninou. Hlavními živnými rostlinami housenek (HAYDEN et al. 2013, FOUELIFACK-NINTIDEM et al. 2021) jsou druhy z čeledi lilkovitých (*Solanum* spp. nebo *Capsicum* spp.). Druh byl dosud pozorován ve Španělsku (BRAGARD et al. 2024), Portugalsku a Velké Británii (SPEIDEL 1996, HUERTAS 2000). Je uváděn také z Belgie (NYST 2004), nicméně nález nelze s jistotou potvrdit a může se jednat o záměnu druhu (MALLY et al. 2015). V aktuálním seznamu motýlů Česka není rod *Leucinodes* uveden (LAŠTŮVKA et al. 2023).

V Česku byl opakovaně pozorován jiný druh rodu *Leucinodes*, a to *L. orbonalis* (Guenée, 1854). Housenky byly zjištěny v plodech lilku vejcoplodého (*S. melongena*) dovezeného z Thajska (HEŘMAN 2007), v posledních letech byl také opakovaně zachycen v zásilkách dovezených rovněž z Asie (ÚKZÚZ 2024).

První záznam druhu na území Česka.

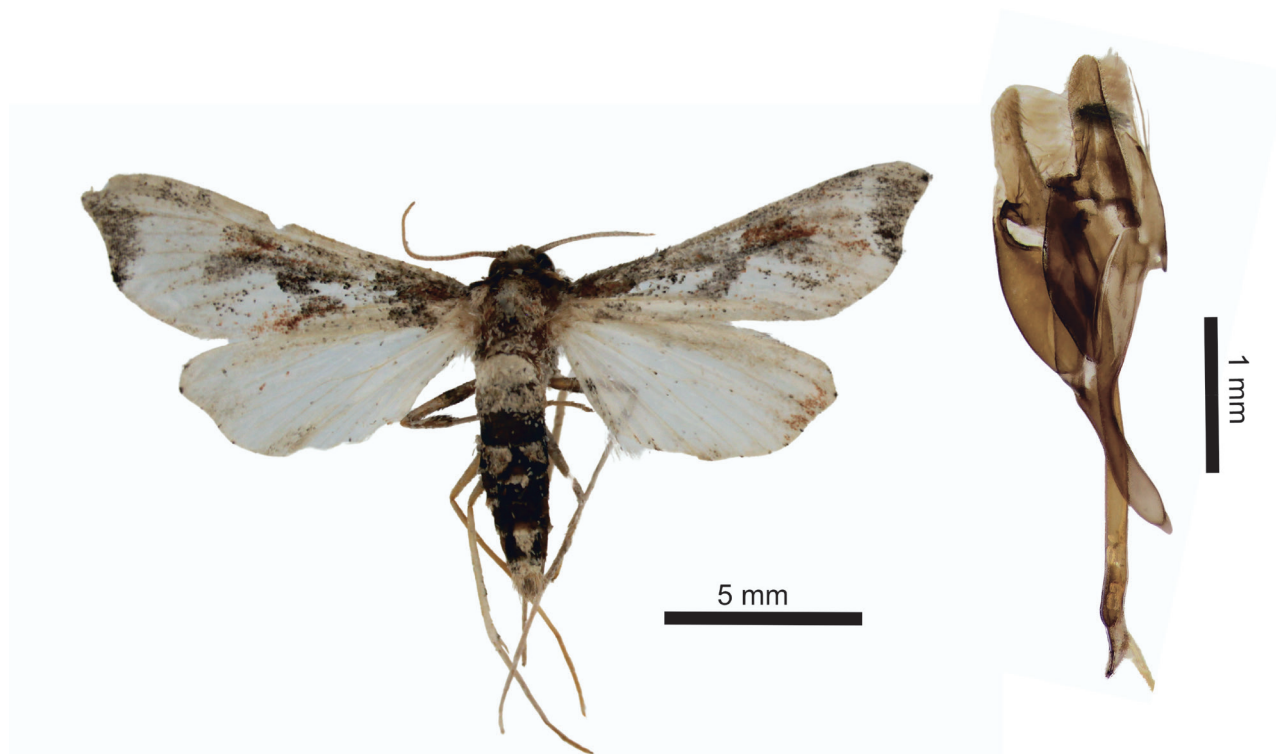
PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme Marice Looseové (Plzeň) za zveřejnění nálezu *Leucinodes laisalis* na facebookové strán-

ce Určování bezobratlých a ochotu motýla odchytit a uchovat. Anně Šístkové (Hrádek) patří poděkování za upozornění na zveřejněnou fotografii a oběma recenzentům za zkvalitnění rukopisu.

LITERATURA

- BRAGARD C., BAPTISTA P., CHATZIVASSILIOU E., DI SERIO F., GONTHIER P., MIRET J. A. M., JUSTESSEN A. F., MACLEOD A., MAGNUSSON C. S., MILONAS P., NAVAS-CORTES J. A., PARNELL S., POTTING R., REIGNAULT P. L., STEFANI E., THULKE H.-H., CIVERA A. V., YUEN J., ZAPALLÀ L., MALLY R., CZWIENCZEK E., GOBBI A., MERCADAL J. L., MAIORANO A., MOSBACH-SCHULZ O., PAUTASSO M., ROSSI E., STANCANELLI G., TRAMONTINI S. & VAN DER WERF W. 2024: Pest risk assessment of African *Leucinodes* species for the European Union. *EFSA Journal* 22: e8739.
- FOUELIFACK-NINTIDEM B., YETCHOM-FONDJO J. A., TSEKANE S. J., NGAMALEU-SIEWE B., KENNE E. L., BIAWA-KAGMEGNI M. & KENNE M. 2021: Diversity and abundance of pest insects associated with *Solanum aethiopicum* Linnaeus, 1756 (Solanaceae) in Balessing (West-Cameroon). *American Journal of Entomology* 5: 70–91.
- HAYDEN J. E., LEE S., PASSOA S. C., YOUNG J., LANDRY J.-F., NAZARI V., MALLY R., SOMMA L. A. & AHLMARK K. M. 2013: *Digital Identification of Microlepidoptera on Solanaceae. USDA-APHIS-PPQ Identification Technology Program (ITP)*. Online: <http://idtools.org/id/leps/micro/> (navštíveno 18.3.2025).
- HEŘMAN P. 2007: Zajímavé nálezy motýlů. [Interesting

Obr. 2. *Leucinodes laisalis*, dokladovaný a genitalizovaný samec z Plzně. Zbarvení a kresba částečně pozměněny (poškozeny) odchytím a způsobem uchování dokladového kusu před preparací. Foto: J. Walter.

Fig. 2. *Leucinodes laisalis*, voucher male from Pilsen (genitalized). The coloration and wing pattern altered (damaged) by collecting and preserving the specimen before preparation. Photo: J. Walter.

- records of moths]. *Rostlinolékař* **5**: 22.
- HUERTAS D. M. 2000: Immature states of Lepidoptera (XIII). Three species of tropical origin of the subfamily Pyraustinae Meyrick, 1890: (Lepidoptera: Pyraloidea, Crambidae). *Shilap Revista de lepidopterología* **28**: 321–334.
- MALLY R., KORYCINSKA A., AGASSIZ D. J., HALL J., HODGETTS J. & NUSS M. 2015: Discovery of an unknown diversity of Leucinodes species damaging Solanaceae fruits in sub-Saharan Africa and moving in trade (Insecta, Lepidoptera, Pyraloidea). *ZooKeys* **472**: 117.
- NYST R. H. 2004: Quand l'Afrique fait du tourisme sous la forme de Sceliodes laisalis (Lepidoptera: Crambidae). *Phegea* **32**: 147–148.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). *Klapalekiana* **32 (Supplementum)**: 1–175.
- SPEIDEL W. 1996: Pyraloidea. Pp. 166–183. In: KARSHOLT O. & RAZOWSKI J. (eds): *The Lepidoptera of Europe. A distributional checklist*. Apollo Books, Stenstrup, 380 pp.
- ŠUMPICH J., LIŠKA J., LAŠTŮVKA Z. & LAŠTŮVKA A. 2022: *Motýli a housenky střední Evropy. VI., Drobní motýli II. (Butterflies and moths of central Europe and their caterpillars VI. Small moths II.)*. Academia, Praha, 811 pp.
- ÚKZÚZ 2024: *Záchyt Leucinodes orbonalis na FI Praha Ruzyně*. Online: <https://ukzuz.gov.cz/public/portal/ukzuz/dovoz-vyvoz/dovoz-ze-tretich-zemi/zachyt-leucinodes-orbonalis-na-fi-praha-ruzyne> (navštíveno 18.3.2025).
- Obdrženo do redakce: 20.3.2025*
Přijato po recenzích: 21.4.2025